

Vestnik upokoencev.

—up Stara pesem. Leta 1919. je bilo upokojenih nekaj učiteljev po starem zakonu že potem, ko je bila naredba o novih učiteljskih prejemkih razveljavljena v »Služ. novinah«. Tem učiteljskim starim, ki so imeli po 40—45 službenih let, se je odmerila najvišja penzija mesečnih 450 K. kar bi znašala približno 5—6 K predvreme vrednosti. Po mnogih pritožbah prošnih in intervencijah so bili ti možakarji slednjič po preteku 6 let vendarle prevedeni na dinarsko penzijo, ki jim pripada od 1. decembra 1919. Toda pravica, kakor pravi Cankar, hitro jemlje, pa počasi plačuje; tako je bilo tudi v tem slučaju. Tista našim tovarišem priznana razlika, ki bi bila v celoti nekaj zalegla za poplačilo starih dolgov in v nakup najpotrebnejše obleke, se je izplačala le za par mesecev nazaj, ostala vsota okrog 15.000 Din. pa je običajno v državnem možništvu, češ, da ni kredita. Krilatica »ni kredita« je postala žal Bog pri nas že tako običajna, da baše že nobeden državni dolg ne pride več gladko čez rob tega prepada. Kruto, ti po 75—80 let stari reveži naj čakaio, da se dovoli za njihovo terjatev kredit. Do kedaj neki naj čakaio, da bodo stari 100 let do sodnega dne? Penzionist, državni preužitkar, res ti ni zavidati. Stradati si navajen, čemu ti torej primerna pokojnina, da si plačeval zanj zlate krone. Sit si in spočit na tudi časa ti preostaja, zato lahko hodiš peš; torej ti zadostuje na leto za trikrat znižana vožnja; stanuješ pa lahko prosto pod milim nebom, zato so ti ukiniti nepotrebno stanarino. Delegacija ministrstva financ je opozorila pred kratkim po časopisih, naj stranke za izplačilo starih dolgov ne sitnarijo in ne urejajo, da bodeta že ministrstvo in delegacija sama skrbela, da se to sigurno in čim prej izvrši. Minulo pa je tri mesece novega proračuna in obhvaljenih izplačil le ni. — Gospod delegat naj sedaj blagovoli pojasniti, kaj je s partijo 55 in so li penzijske razlike v letu 1919. upokojenih učiteljev sprejete v državni proračun 1926/27, ali ne in kdaj se bodo pač tudi izplačale, ker bi prizadeti sicer mislili, da se bo zopet zavlačevalo.

Polemika.

—pol. »Klub priseljenih učiteljev«. (Tov. Macarolu nar besed v odgovor.) Popolnoma prav: »Ne bodimo malenkostni!« Ne gre za besede. Delo kluba lahko opravi odsek ali klub, zaradi mene tudi »pipčarije«, da je to pozitiven. Ampak, da bi si s tem vprašanjem ne smeli beliti glave, tudi tisti ne, ki imamo državljansko v ženo, to se mi ne zdi prav! Zakaj fakt je to, da postajajo tovariši ki prihajajo iz drugih držav k nam, z vsakim dnem brezpravnejši, ter da z njimi ne eno oblastvo enako ne postopa! Mariborsko oblastvo n. pr. jih nastavlja na lastno odgovornost, takoj kot honorarne nastavitelje, ljubljansko pa pošila njihove prošnje v Beograd v rešitev. In med tem ko bomo mi »odklanjali, velkodušnost za priselence«, bodo oni brez plače čakali na rešitev svojih prošni. Še ni dolgo tega, ko me je obiskal tovariš iz Vipavske doline in se mi potožil, da je že od avgusta lanskega leta brez službe, ter da se mu prošnja za sprejem k nam še ni rešila. Ko sem jaz prošil za sprejem (če tudi jugoslovenski državljani), so mi dejali, da se bodo »me brigali, ker da sem si prste s tinto umazal«; ko je moja žena prošila za službo, so ji dejali, da nima nobenih dolžnosti do me. In so še druge stvari, ki jih ne morem tu navajati. Tov. Macarolu slika položaj kakršen bi moral biti, jaz sem bolj realističen. Kaj nam pomaga igrati vlogo otčiča, če je pa oblastvo noče ali ne more igrati in ki dobro ločuje učitelstvo po pokrajini. Ne vem, če bi bila vsaka nadaljna diskusija v tem vprašanju odveč in ne vem, če bi bilo napametnejše položiti to novo rojeno dete k večnemu počitku.

pač pa vem, da bi to bilo najkomodnejše in tudi najpopularnejše z ozirom na številčno »pridnost« članstva.

J. Ribičič.

Naša gospodarska organizacija.

—g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani. V mesecu juniju sem prejel sledeče zneske: **Brežiško-sevniški okraj:** Blanca 20 Din, brežiško-sevniško učit. društvo 205 Din 20 p; **Črnomeljski okraj:** Petrovas 10 Din. Sinji vrh 60 Din, Stari trg (Rustia in Znančeva) po 100 Din = 200 Din, Vinča 50 Din; **Kamniški okraj:** Komenda 60 Din, Moravče 40 Din, Skaručna 60 Din; **Kranjski okraj:** Cerklje 73 Din 50 p, Sv. Ana 20 Din, Jezersko 20 Din, Kranj, dekliška 70 Din, Naklo 20 Din, Predvor 40 Din, Šmartno pri Kranju 360 Din; **Krški okraj:** Bučka 22 Din, Št. Janž 60 Din, Škocijan pri Mokronogu 20 Din, Tržišče 10 Din, Zameško 20 Din; **Kočevski okraj:** Bosiljva Loka 10 Din, Dolenjavas 20 Din, Grčarice 20 Din, Mozeli 20 Din, Osilnica 10 Din, Ovčjak 26 Din + 10 Din = 36 Din, Ribnica, deška 100 Din, Stari breg 10 Din, Stara cerkev 50 Din, Sveti potok 10 Din, Loški potok 50 Din, Škrihi 50 Din, Stalcerji 40 Din, Turnak 10 Din; **Litiški okraj:** svet Vel. Poliane 350 Din; **Liublianski okraj:** Vel. Gaber 20 Din, Vače 20 Din; **Liubliana:** I. deška osnovna šola 110 Din, II. deška osnovna šola 120 Din, III. deška osnovna šola 30 Din, I. dekliška osnovna 110 Din, IV. dekliška osnovna 50 Din, probojna šola 50 Din, gluho-nemnica 120 Din, Barje 100 Din, Mestni šolski svet 30 Din, Prosvetni oddelek 60 Din, **Božo Račič** 11 Din, **Juraj Režek** 100 Din, **Hinko Klavara** 30 Din, **Vita Zupančičeva** 100 Din; **Ljubljanska okolica:** Borovnica 50 Din, Blatna Brezovica 40 Din, Horjul 20 Din, Jezero 11 Din, Moste 220 Din, Sv. Peter 125 Din, Podlipa 20 Din, Sostro 60 Din, Šmartno pod Šmarno goro 50 Din, Zalog 50 Din, Želmlje 20 Din, **Avdust Korbar**, Šiška na blok 26 Din; **Logaški okraj:** Grahovo 30 Din, Igavas 60 Din, Gor. Logatec 50 Din, Planina 50 Din, Stari trg 300 Din, Unec 40 Din, **Tovariš Slavoi Dimnik**, upravitelj državnega dečjega doma v Mariboru, je popustil društvu na zadnji obrok za risanje zemljevida 2000 Din. Njemu in vsem drugim iskrena hvala! Vsi letošnji prispevki znašajo doslej 34.520 Din 5 p. — **Još. Kobal**, blagajnik.

UČITELJSKA SAMOPOMOČ. — OTROŠKO ZAVAROVANJE.

Namen Učiteljske Samopomoči.

Učiteljska Samopomoč ima nesebičen, dobrodelen namen: Pomagati učiteljskim družinam z denarnimi podporami v njihovi potrebi in stiski, to je ob smrti. Prijatelji in znanci tolažijo žalostne ostale z besedami. Učiteljska Samopomoč pa z visokimi posmrtninami. Do danes izplačane posmrtnine znašajo 170.857-50 Din.

Sedanji in bodoči člani Učit. Samopomoči.

Po § 7. a društvenih pravil morejo biti društveniki učitelji (profesorji), njihove žene in vdove ter učiteljice vseh javnih in zasebnih šol v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. V zadnjem času se je od več strani izrazila želja, da bi Učit. Samopomoč razširila članstvo tudi na druge članje učiteljskih družin, n. pr. na otroke.

Primereno ime

Na zadnji odborovi seji sem navedel nekaj točk, po katerih bi se dalo izvesti otroško zavarovanje. Pri ti priliki naj omenim, da se mi izraz »zavarovanje« ne zdi primeren. Učit. Samopomoč ni nikaka zavarovalnica, pač pa podporno, stanovsko društvo. Vsi vplačani članski prispevki se takoj — največkrat že pred vplačili iz rezerve — in v celoti nakažejo dedičem umrlih

članov. Prav tako tudi učiteljskih otrok ne mislimo »zavarovati«, pač pa preskrbeti za nje v slučaju smrti primerno denarno podporo.

I. Učit. Samopomoč. — Odsek za otroke.

Za zavarovanje učiteljskih otrok se ne ustanovi novo društvo, vpleti in izvede naj ga Učit. Samopomoč v svojem okrilju. Vse posle njegovega oddelka prevzame odbor U. S. Blagajniško poslovanje bodi ločeno od uprave U. S. To slednje je potrebno že zaradi tega, ker je mnogo članov U. S., ki nimajo otrok ali na bi jih ne želeli zavarovati: na drugi strani pa ostane premoženje (rezervni zaklad) sedanjega Učit. Samopomoči nedotaknjen in neobremenjen z novim zavarovanjem.

II. Sprejem.

Zavaruje se le otroke od članov Učit. Samopomoči. Za prvi čas — znabiti za eno leto — naj bi se napravila izjema za tiste učiteljske družine, katerih roditelji vsled § 7. b društvenih pravil (starost nad 45 let) ne moreta postati člana U. S. Pravilo naj bi pa bilo: Kdor more postati član U. S. — starost pod 45 let — temu se zavaruje otrok le tedaj, če se vpišeta oba roditelja v društvo.

III. Število zavarovancev.

Število otrok za zavarovanje je neobvezno in poljubno. Nobenega člana U. S. se ne more siliti, da bi moral svoje otroke zavarovati. Število otrok za zavarovanje naj določi vsak sam.

IV. Zavarovalna doba.

Zavaruje se otroke od 6. do 21. leta. Umrljivost je pred 6. spolnjenim letom res večja, zato so pa stroški za otroke v ti dobi zelo majhni. S šolsko dobo nastanejo mnogi izdatki za obleke šolske potrebščine itd. Velike izdatke imajo zlasti starši, ki šolaio svoje otroke v mestih ali po zavodih. Z dovršenim 21. letom je večina otrok — razven akademikov — že v službah in v uradih.

(Dalje prih.)

Opozorilo!

Vse naše članstvo opozarjamo, da iz tehničnih ozirov ne moremo za dobo počitnic preminjati naslova Učiteljskega Tovariša.

Naročniki naj si uredijo dostavljanje lista na ta način, da jim ga pošta pošilja na začasni naslov.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Poročila:

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj je zborovalo dne 5. junija t. l. v Marenbergu. Navzočih je bilo 27 članov.

I. Zapisnik zadnjega zborovanja je bil po dolgotrajni debati sprejet.

II. Razprava o decentralizaciji in centralizaciji naše prosvetne uprave na osnovi referata tov. Jurandčiča. — Poročevalec tov. Jurandčič poda na kratko argumente, ki govorijo za en ali drugi sistem ter prosi tovariše, naj posežejo v debato.

Tov. Lešnik: »Prosveta se naj na vsak način loči od politične uprave. Šolski odbori naj se volijo direktno in ne tako, kot je predvideno v zakonih, ki so že projektirani. Doslej so bili kraj. šol, svetih zavirali v razmahu šolstva, ekspoziture krčm. Če bodo v šol. odbor prišli neposredno voljeni člani, bodo to ljudje, katerim bo šola prva stvar.

Tov. Womer vidi v šol. odborih drugo izdajo kraj. šol. svetov ter odobrava, da se jim je sedaj odvzela nekdanja pravica.

Tov. Jurandčič pripomni, da so po njegovem mnenju šol. odbori in kraj. šol. svet zavirali šolstva. Starši vzdržujejo šolo materijelno, pošiljajo

vanjo deco in imajo torej najbolj pravico govoriti o šoli. Naj bi torej obstajala korporacija iz staršev in davkoplačevalcev, ki bi lahko z največjo pravico govorila o šoli. Tov. Jurandčič izhaja iz stališča, da se v tej krizi gleda oblike šol, zakonov jasno vidi, da je šola z učiteljem vred preveč meščanska. Večina učiteljstva je na kmetih in vsi dobimo enako izobrazbo. Kmetijstvo poučujejo na učiteljsku samo par uric, ga ne predavajo kmetijski strokovnjaki in vrhutega so učiteljska z izjemo vrta brez zemlje. Učne načrte imamo za mesta, industrijske revirje in podeželstvo popolnoma enake. V ljudstvu živi vera, da je učitelj »gospod«, kar pomeni po njihovem človeka, ki nič ne dela. Le ko se bo šola akomodirala podeželskim razmeram, bo začutil kmet njeno potrebo. Dalje izrazi, da ni bil njegov namen govoriti o obliki šol, odborov, ampak o tem, ali bodi šol, zakon urejen na centralističnem ali decentralističnem principu. In tu trčimo ob ono težko vprašanje, smo li en narod ali trije. — **Tov. Womer:** »Tu sega poročevalec v avtonomistično politiko in o tem ne moremo razpravljati na učit. zborovanju.« — **Tov. Lešnik** čuti veliko nujnost rešitve tega vprašanja in izrazi, da preko tega res ne moremo priti do jasnosti. — **Tov. Jurandčič** predlaga nato resolucijo, katero je članstvo točko za točko v večini sprejelo:

1. Nujno potrebna je ureditev šol. zakona, radi režimov, ki pojmujejo istega različno.

2. Doslej smo razpravljali o vprašanju centralizacije in decentralizacije samo v administrativnih uredbah in izvedbah in zanemarjali idejno stran.

3. Vodilo nas je načelo ujedinjenja, ki je bilo doslej še samo produkt političnih shodov, ni pa bilo še znanstveno rešeno. Mi se danes ne vemo, smo li en narod ali trije. Tu je jedro vseh nadaljnjih razprav, tu se moramo ustaviti in jasno povedati, potem se lahko izrečemo za en ali drugi sistem.

4. Naši znanstveni zavodi se še niso lotili omenjenega vprašanja, zato pa moramo mi slediti našemu zdravemu razumu in njegovi logiki, da bomo stali pri prihodnjem šol. zakonu pripravljeno z vsemi argumenti za in proti.

Predlagamo: Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj določi za prihodnjo skupščino v Celju poročevalca, ki bo na jednat način podal okvirne misli za razpravo v tej temi pri učit. zborovanjih.

+ **Kamniško učiteljsko društvo** je zborovalo v sredo dne 12. maja 1926 v Kamniku.

Navzočih je bilo od 79 članov 52.

Otvoritev in poročila. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je otvoril zborovanje, pozdravil navzoče, posebej oba gospoda sreska referenta ter izročil navzočim pozdrav g. svetnika dr. Ogrina. Tovarišica blagajničarka je poročala nato o blagajniškem stanju ter prosila vse tiste, ki še niso poravnali članarine, naj to store do konca šolskega leta.

Kot prihodnja točka dnevnega reda je bilo predavanje g. Matka Kanteta o zemljepisju. Referat smo vzeli z odobravanjem in zahvalo na znanje. Glede članskega kart je omenil tovariš predsednik, naj se one, ki še niso potrjene, pošljejo šolskemu upravitelstvu v Jarše.

Predlogi: Tovarišica Marija Rupnikova je stavila sledeč predlog:

Pri pisanju naj se za prehod od trizrižnih zvezkov k enoriznim poskrbi za uvedbo takih zvezkov, ki ta prehod otrokom olajšajo in si pri istem ne bodo skvarili pisav. V zvezkih s trizrižnimi vrstami, ki se bodo rabili nazadnje, naj znaša širina vseh treh riž ene vrste skupaj ravno toliko, kakor v takoj za temi rabljenih enoriznih ena vrsta. Ob enem naj se v enoriznih vrstavi za mejo med zgornjimi in spodnjimi dolžinami prav tenka črta, ki se bo od glavnice, katere se bodo dotikale večina vse črke, dobro ločila; kajti otrokom je v obče pretežno najti takoj pravo razmerje med vsemi tremi dolžinami, medtem ko bodo samo srednje dolžine lahko zadeli. Taki zvezki naj bi se uporabljali pri prehodu približno pol leta.

Ta predlog bomo predložili pokrajinski skupščini.

Sklep. Ko smo sklenili, da se vrši prihodnje zborovanje v Moravčah, je predsednik zaključil zborovanje.

POROČAJTE o vseh prireditvah in izvenučnem prosvetnem delu, ne zanašajte se, da bodo poročali drugi. Poročila naj bodo kratka, točna in popolna.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod

ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike

ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finan-

čnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-

industrijskih podjetij in privatnikov

ARGUS daje informacije so valdar točno izbrpne

in hitre

ARGUS se nahaja v Vuku Karadžića ul. II. Beograd

ARGUS ov telefon je 6-25, a brzogovni naslov Argus

PRIZNANO
NAJSOLIDNEJŠA DOMAČA TVRDKA

JOS. ROJINA

LJUBLJANA ALEKSANDROVA C. 3

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, površnikov, raglanov, dežnih plaščev etc. po izredno nizkih cenah.

LASTNI KROJAŠKI ATELJE!
Točna postrežba! Solidne cene!

P. n. g. učiteljem nudi na ugodna meseč. odplačila!

Pelikan

ZALOGA BARV, TUŠEV IN RADIRK
POVSOD NA ZALOGI — TISKOVINE NA ZAHTEVO
GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.